

poezija čisto usehnila, in sicer stopnjema, čimbolj je zabredel v ateizem. Padel je tako globoko, da je začel pesniti naravnost „pamflete“. K temu dodajemo mi samo to, da so nekatere izmed njegovih protikrščanskih pesmi, predvsem „Jaz“, v kolikor se tiče forme, načina izražanja protikrščanskih misli, poetično dovršene; primerjali bi jih v zgolj poetičnem oziru Carduccijevemu „Himnu na Satana“, po veliki večini pa so malovredno verzificiranje, naravnost ničvredne. — Izmed kritikov krščanstvu nasprotne struje omenjamo dr. Prijatelja in N. Glonarja v „Védi“, št. 4. l. 1912. Dr. Prijatelj pojmuje Aškercu kot najodličnejšega zastopnika slovenskega realizma. To je bilo po mnenju tega kritika tudi (ne izključni) vzrok Aškerčevega padca, ker je prišel realizem med nas prepozno, ko je že nastopal modernizem. Aškerčeve

živel in produciral je naprej, slep za ves naš napredek, ki smo ga od one dobe doživeli, pa je hotel biti (in bi naj bil) glasnik in vodnik generacije, za katero je ostal tako daleč vzadi, da jo je njegovo kričanje komaj še dosegalo in da se je le tu in tam kak zapozneli in počasni hodec ozrl po njem. Aškerc je vzrastel v času, ko se je na Slovenskem utrdila in razživela napredna misel; pozneje ni opazil, da imamo vedno več resnih ljudi, ki iščejo odgovora na zadnja vprašanja „odkod, kako, kam?“, ampak je šel in nastavljal pozauno naše kričave in omejene „Svobodne misli.“ — Lahko rečemo, da se slovenska kritika o Aškercu strinja. Kritika od katoliške strani je bila izpočetka osamljena, danes se je uveljavila. —

XXIII. mednarodni evharistični kongres na Dunaju. Mednarodni evharistični kongresi, pri katerih se

EVHARISTIČNI IZPREVOD: CESARSKI KOMORNIKI IN
TAJNI SVETNIKI JAHAJO PRED NAJSVETEJŠIM.

vrline vidi dr. Prijatelj bistveno tam, kjer tudi A. U. Aškerc jame pešati, ko „stopi na forum dnevnih bojev“. Kaže se pri njem „vsakdanjost“, „banalnost“, zmanjka mu „širokega, svetlega pogleda na človeško prirodo“, „agiliral je in haranguiral“, propadel. — Najostrejša, v marsičem celo nepravilna je kritika Glonarjeva. „Ko se je Aškerc poslovil od nas, so se vsi oddahnili“, to je gotovo prerobato in ne velja za Aškercu, pesnika balad in romanc, marveč le za Aškercu v zadnji dobi. Treba pa je pomisliti, da Glonar sploh vse pretemno gleda in mu ni prav nič prav. Preko dobrih strani Aškerčeve poezije gre Glonar prehitro na dnevni red. Seveda pa drži vse, kar je Glonar napisal o Aškercu, pesnikovalcu „Svobodne misli“. Izborno je Glonar zadel najgloblji vzrok Aškerčeve dekadence. „Aškerc je ostal vedno pri onih geslih, ki so bila ob času njegovega nastopa efektna.

zbirajo katoličani vseh narodnosti k počaščenju presvetega Rešnjega Telesa, so se iz majhnih začetkov razvili v velike manifestacije verske misli, ki ne morejo ostati brez globokega vtiska na javno mnenje. Ali si je mogoče misliti kaj veličastnejšega, kakor če pridejo iz vseh delov sveta ljudje najrazličnejših jezikov in narodnosti in se združijo kot bratje pri isti liturgiji, časteč ista svetotajstva in izpodbujajoč se med seboj k vztrajnosti v isti veri rešenja in ljubezni? Čudovita edinost katoliške Cerkve se nikjer tako veličastno ne pokaže, kakor pri mednarodnih evharističnih zborovanjih. Drugi moment, ki povzdiguje evharistične shode nad vse druge prireditve, je univerzalnost predmetov, ki se na njih obravnavajo. Vsa važna kulturna vprašanja se obravnavajo v luči božanske vere z najvišjih vidikov. In slednjič vpliva tudi zunanji sijaj, ki se razvije ob liturgični slovesnosti.

Letošnji evharistični kongres na Dunaju je bil prirediteljev svetovnega pomena. Trajal je od 10. do 15. sept. Razne narodnosti so zborovale ločene po cerkvah, vsak dan pa je bilo slovesno skupno zborovanje v „Rotundi“. Nešteta so bila predavanja o najrazličnejših tvarinah, ki so jim sledile duhovite diskusije. Sveti oče je poslal kot zastopnika kardinala van Rossuma, poleg avstrijskih in nemških kardinalov in mnogih škofov iz vseh delov sveta sta bila navzoča pariški kardinal Amette in londonski kardinal Bourne. Zborovanj so se udeleževali pridno člani cesarske hiše. Slovencev je bilo na Dunaju čez 5000. Kolik je bil promet na Dunaju te dni, se razvidi že iz tega, da je cestna železnica oddala na en dan čez 1.200.000 voznih listkov. Nadvse slovesen je bil zaključek evharističnega kongresa s teoforično procesijo, katere se je udeležilo vključ slabemu vremenu 158.000

NIZOZEMSKA KRALJICA
VILJEMINA
V NARODNI NOŠI.

ljudi. Izprevod je šel iz cerkve sv. Štefana čez Wollzeile na Ring in po Ringu na cesarski dvor. Cesar Franc Jožef se je udeležil izprevoda na najslavnejši način z vsem zgodovinskim sijajem, ki ga premore habsburški dvor. Zvest tradiciji svoje hiše od Rudolfa Habsburškega sem je sivolasi vladar vse storil, da dostojno počasti presveto Rešnje Telo. Niti pri kronanju se ne razvije večji dvorni pomp, kakor ga je ukazal cesar Franc Jožef ta dan. Presveto Rešnje Telo je peljala najdragocenejša dvorna kočija iz časa Marije Terezije, ki jo je vleklo osem izbranih, prekrasnih vrancev, za njo se je peljal vladar s prestolonaslednikom z osmimi belci. Spredaj so jahali v dolgi vrsti cesarski komorniki, tajni svetniki in velikaši. Izprevoda so se udeležili tudi državni poslanci in člani gosposke zbornice katoliških strank. Kranjska dežela je bila uradno zastopana po glavarju in deželnem odboru. Bil je dan, ki bo ostal neizbrisno v spominu vsem, ki so ga doživeli.

Z evharističnim kongresom so bile združene tudi razstave, med njimi razstava za krščansko umetnost.

Tu so se videli evharistični mozaiki iz prvih časov krščanstva, nedavno najdeni v Ogleju. Med modernimi umetniki pa je posebno pozornost vzbujal naš rojak arhitekt Plečnik v Pragi.

Notranja vrednost kongresnih razprav ni zaostajala za zunanjo slovesnostjo. Sploh se je Dunaj letos postavil. V zvezi z evharističnim kongresom se je vršil tudi mednarodni katehetskni sestanek in mednarodni kongres za krščansko vzgojo, ki so se ga udeležili strokovnjaki svetovnega slovesa.

Umrl je znani češki pesnik Vrchlický (Frida), član gosposke zbornice. Vrchlický je bil silno plodovit kot pesnik in prevajalec. K njemu se še povrnemo.

† **Jules Massenet.** 15. avgusta t. l. je umrl z Jules Massenetom eden najpriljubljenjših starejših francoskih skladateljev. Rojen je bil v Montaudu kot sin fužinarja in bivšega častnika Napoleona I. Ker je bil od doma reven, je le s težavo končal konservatorij v Parizu. L. 1863. je dobil rimsko nagrado in popotoval po Italiji, Nemčiji in Avstriji. L. 1867. je poizkusil s svojo prvo kompozicijo „Ma grand' tante“ v komični operi, a je propadel; isto se mu je zgodilo l. 1872. z opero „Don César de Bazan“. Takoj nato je sijajno prodril v Odéonu z „Marijo Magdaleno“ in v veliki operi z „Evo“. Z l. 1877. se začena njegova slava in nepretrgana vrsta uspešnih del. Pri Francozih je bil izredno priljubljen, v inozemstvu je pa posebno zaslovel z operama „Manon“ in „Werther“, ki tudi najbolj kažeta njegove skladateljske vrline: lahke, ljubke melodije, večinoma francosko občutene pesmi, katerim se pridružuje preprosta dramatičnost. Stroga kritika je zahtevala od Massenetovega talenta več, toda on se ni menil za to. Sedel je vztrajno od štirih zjutraj pri pisalniku (pri komponiranju se ni nikdar posluževal klavirja) in delal dalje po svoje. Pred javnostjo je tako bežal, da niti k premieram svojih oper ni hodil. Tih in skromen je ostal tudi v smrti: oporočil je, naj ga mirno preneso v zgodnjem jutru iz njegovega stanovanja v Parizu na malo vaško pokopališče v Egreville. — Za njim so našli tri izgotovljene ali skoro izgotovljene opere: „Panurge“, „Cleopatra“ in „Amadis“.

Prelat Martin Schleyer, izumitelj volapüka, ki je svojčas kot prvi poizkus mednarodnega jezika vzbudil veliko gibanje, je umrl v Konstanci. Schleyer je imel čudovito znanje, govoril je petindvajset jezikov. Svoj volapük je sestavil iz 14.000 besed, in sicer je vzel eno tretjino iz angleščine, četrtno iz latinščine in iz romanskih jezikov, ostalo iz drugih jezikov. Dvoglasnike, glasova *h* in *r* je izključil, rad je pa porabil *ä*, *ö* in *ü*. Volapük je bil svojčas jako razširjen in je izhajalo v njem že 23 časopisov. Kmalu je pa volapük jel pešati, in zdaj je stopil na njegovo mesto esperanto, ki je ravnokar v Krakovu praznoval velik mednarodni kongres esperantistov.

Shod gluho-nemih, in sicer že tretji mednarodni shod gluho-nemih, se je vršil v Parizu. Letošnji kongres je bil posebno pomemben radi stoletnice plemenitega človekoljuba, ki se je prvi usmilil nesrečnih gluho-nemih in ki je ustanovil francoski sistem vzgoje gluho-nemih po znamenjih. Bil je to duhovnik, znan v vzgojslovju kot Abbé de l'Epée. Bilo je ginljivo gledati, kako se je vršil ta mutasti kongres, v katerem se je govorilo le v znamenjih; na burnem pritrjevanju in ploskanju se je poznalo, da so poslušalci „govornike“ dobro razumeli.